

עין משפט ונר מצוה

כב א מוי' פ"ג מהל' שמיטה הל' כג סמג עשין כג טו"ע יו"ד סי' נל סעי' א:

ב [ש"ע יו"ד סי' רמג סעי' לא בהג"ה]:
ג [ש"ע יו"ד סוף סימן קטו בהג"ה]:

ד [ש"ע שס]:
כג ה מוי' פ"ג מהל' וזכיה הל' י ח סמג עשין פט טו"ע חו"מ סי' רמט סעי' ה:

שיטה מקובצת

^[א] עד שניקב לחלל רובב עביה כלומר: ^[ב] כדאמר ר' בחובול אסתירא פלגא דרזוח: ^[ג] לא אסרה דכי הוה בעי: ^[ד] כולן רשאין ליקח לקנות אותו חפץ: ^[ה] והוא יומא הוה חט בעיניה הדר דכי לה: ^[ו] ופי' בקונטרס הדורר ביה מאידך. י"ב לא מצאחי כי אם כמו שכתבו ההוספות למטה: ^[ז] רשאי להחיר מה שאסר חברו כיון ששך קבל וכי אמרי: ^[ח] היה נראה פשט ההלכה ההיא דגדה דאגמריה סמך: ^[ט] ופ"מ לבעל נפש טוב להרחיק מן הכיעור וא"ת: ^[י] ליקח בשלמא חתומים: ^[יא] תיבת למעשה נמחק: ^[יב] מאמר משם הבעל אל הסופר:

רבינו גרשום

רוב עוביה רוב הקיפה רוב חללה שנפסקה ברוב חציה: בדקה ברוב חללה ואכשרה כלומר שלא נפסק רוב חללה: תלמיסר איסתירא בישרא אסתרא פלגא דרזוח: וכיון דאורי ביה חכם היכי אכיל מינה: כוס כוס שהיתה מסוכנת ואומרין שחוט שמד מזה: שהורה בה חכם שצריך להורות בה חכם. שלא הורמו מתנותיה הורוע והלחים והקבה. זוכה וחייב כלומר זוכה לאחר וחייב לאחר טימא וטיהר טימא לאחר וטיהר לאחר אסר לאחר והחרי לאחר. וכן העדים שהעידו כלומר על דבר אחד העידו שמותר שפלוגי חכם התירו. הני מילי מלתא דבשומא מודא דדאי לא יקח משום חשדא דבני אדם שאינו יושן בשכר שהתיר יו או יותר מאחרים הכא מתקלא מוכח שאינו נוהג לו יותר משקל מאחרים. א"ל בת רב חסדא כלומר אשתו היתה הני מילי בוכרא דבשומא מידרבן כו' דק"ל כל פסולי המוקדין נמכרין באטליז ונשקלין בליטרא לפי שהנאתן להקדיש ואם ימכרו ביותר והא להקדיש אבל בכור דמתנה לכהן והנאתו לכהן אין דין שותבו הקדיש בשביל הנאתו של כהן אלא נמכר בתוך הבית ונמכר בשומא. אי משום אומצא שמינה כלומר שחשדין אותו בני אדם אע"ג שאינו נוהג לו אלא מתקלא כמו שנוהג לאחרים יתן לו בשר טוב יותר ממה שנותן לאחרים כל יומא נמי אומצא שמינה כו'. כלומר כל הימים אם אני משגר שלוחי לשרק נוהג לי בשר טוב יותר ממה שנותן לאחרים בשביל בכודי. זה הרואה טרפה לעצמו ואין מראה לאחרים להקל:

מד:

היכי עביר הכי והא תניא חכם שטימא כו'. וא"ת דלקמן (דף מט.) גבי ההוא מחטא דלישתכח בסמפונא דכדזא הונא מר צריה

דרב אידי טריף רב אלא צר מניומי מכשיר וי"ל דהתם אגמריה סמיך כדאמרינן בסוף פ"צ דנדה (דף כ):

דרכה צר צר חנה וטמי לה ואייתית קמיה דרב יצחק צר' יהודה ודכי לה ופריך עליה מחסא שטימא כו' ומשני דמעיקרא ^(א) טמי טמוי לה כיון דאמרה כל יומא הוה דכי לי רבה צב"ח כה"ג וההוא יומא ^(ב) חש צענייה הוה דכי לה וצעי התם מה המיר לי פלוני חכם מהו פירוש נאמנת או אינה נאמנת וצעי לתיפשט מעוצדא דילתא דנאמנת ומשני רב יצחק צר' יהודה אגמריה סמך ^(ג) ופירש שם בקונטר' דהדר ציה מאידך שניא דשני מעיקרא טמויי טמי לה דכיון דאגמריה סמך רשאי להמיר מה שאסר חבירו ^(ד) וכי אמר דאין חבירו רשאי להמיר היינו מסבדא ולפירשו צשמעתין נמי למאי דמסיק דאגמריה סמך לא צריך למאי דמשני רב לא וללאורה היה נראה פשט ההלכה **וידגדה** אגמריה סמך ולכן האמין לדגריה ועליל צריכין לשטייא קמא דמעיקרא טמויי טמי לה וההיא עוצדא דלקמן (דף מט.) דמחטא שנמאלת בסמפונא דכדזא שמה היו שניהם צניות המדרש ושאלה השאלה לפניהם לשניהם אי נמי לא ידע שאסר חביריו: **ו****כן** **העדים** שהעידו **באים רשאין** ליקח כו'. דשנים חלום חשודים כדאמרינן צפ"צ דיצנות (דף כה): ומ"מ לנצל נפש טוב להרחיק ^(א) ואם תאמר ועדים היאך רשאין ליקח ^(ב) כו' צשלמא חתומים על גט אשה או על שטר מתקן לא חשו חכמים ^(ג) למעשה דמעשה לא עבדי אצל דבורא אמרי כדאמרינן בפרק התקבל (גיטין דף סו.) אמר לעדים אמרו לסופר לכתוב ולעדים ויחתמו לא תעשה צישראל חזא דחיישין שמה תשכיר עדים וכן מילאנה או שחללה צפניו היאך ישאלנה הא לא עבדי התם מעשה ויש לומר דכל דצר שנגמר על פיהם חשיב מעשה אצל התם שאינו אלא דבור צעלמא שאומר ^(א) מן הצעל אל הסופר לכתוב ולעדים לחתום ואפשר שהם לא יעשו ולא תתגרש וגם אם אין ^(ב) גומרינן הדצר אינם חוששין ואם תאמר דן את הדין דהכא היאך רשאי ליקח והלא יחיד הוה מדקמני דן דמכח מתני' דבכורות (דף כח): דתנן דן את הדין מייתי צפ"ק דסנהדרין (דף י.) דשנים שדני דיניהם דין ולא דוקא צ' אלא ה"ה אחד ואין לומר דדיין לא חשיד דהא אמרינן צפ"צ

דיצנות (דף כה): החכם שאסר את ושמא חיישין התם טפי שמה עיניו נתן זה ועוד יש לומר דההיא דבכורות מוכחא טפי דציחיד איירי דקמני רישא מי שאינו מומחה וראה את הבכור כו' בפרק עד כמה (בסרוט דף כח): ולהכי דייק מינה צנסהדרין ^(א): **א****יזהו** **תלמיד** **חכם**. דמהדרי ליה אצידתו צצציעת עין ^(ב) זה הרואה טרפה לעצמו: מנטרפין

ונראה צו טעם לאיסור וטעם להיתר ואינו חס עליה ואוסרה: **הרואה טרפה לעצמו**. גמרו ^(א) לתרץ טעמי המשנה ומשניות הסותרות זו את זו והיינו גמרא ^(א): **יגיע כפיך כי תאכל** דכיון דעל שלו אינו חומד כל שכן שאינו חומד צשל אחרים לגנוז ולגזול: **מומני ליה**. לאכול אלסל:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

רוב עוביה. יש אומרים רוב עובי הדופן אע"פ שלא הגיע לחלל ושיצוס הוא דאם כן חמור הקנה מן הוושט דלילו וושט ניקב עור החיצון צלא עור הפנימי כשר עד שינקב לחלל. אורוב עוביה כלומר כי משערינן רובה צרוב עוביה משערינן ועובי הקנה היינו מן העור ולזואר דלילו מן הראש ולחזה הוי

אורך ולרוחב הזואר הוי רוחב הקנה ולעובי הזואר קרי נמי עובי הקנה צשיעור זה נמדד עובי התנוך וקודם שיגיע לחצי חלל הוי רוב עוביה עס הדפנות והחלל מפני שדופן הקנה עב מלמעלה ולצד הזואר אינו אלא קרוס דק וסתמא כשנפסק הקנה מלמעלה למטה הוא נפסק וממיה עובי התנוך לאשלומי לרובא ^(א) וצמייעט התחתון הוי חצי החלל או רצוב: **רוב חללה**. אינה טרפה עד שיפסק רוב החלל ועובי התנוך אינו משלשל לרוב: **ואמרי לה צרוב חללה**. אליצא דרב פלוגי אמוראי: **שדרה**. רב לקמיה דרבה: **צטליסר איסמרי פשיטי**. איסמרי סלעי מדינה שהם פשוטים וקלים. איסמרי סתם היינו סלעין צורי שהסלע ארבע דיגרים ואיסמרי פשיטי הוא סלע מדינה שמינית שצסלע צורי שהיינו חצי דינר כדאמרינן ^(א) צצהחוצל את חבירו (צ"ק ^(ב)): איסתרא פלגא דזוחא וקרי ליה התם סלע מדינה: **לא גומיסר אסר**. דהכי הוה צעי למיצדקיה צרוב עוביה ולא שצקוה תלמידים ושדרוה לקמיה דרבה: **דסליא צצצדא**. דהתם איכא לספוקי דלמא לא הוי צצדא מעליא והכא רבה אגמריה סמיך דהכי גמיר מרציה דפסוקת הגרגרת צרוב חללה. מלתא דתליא צצצדא כגון מקיפין צריאה ^(א). דליכא למימר דלמא לא מדימו חזותא ספיר וכגון דמיא לצברא ודמיא לכצדא ודמיא לציעתא ודמיא למוריקא דליכא מינייהו כשרות ואיכא מינייהו טרפות ^(א): **ופעמים שאלס טועה במרלותיה**: **משום חשדא**. דלא לימרו משום דשריא ניהליה מחזיל גציה ונראה כנוטל שכר על הוראתו: **דן אם הדין**. על שדה או על טליט צין זה לזה: **וכן עידס שהעידו**.

על שדה או על טליט שהן של פלוני: **כולן רשאים ליקח**. זארות חפץ: **הרחק מן הכיעור**. שלא יאמר: צצציל כך ויזהו לזה שיתננה לו צזול: **שרי צוכרא**. כשהיה כהן מציא לפניו צכור לראות מומו והיה ממטירו לא היה לוקח ממנו מצשר אותו צכור. צכור נוהג צזמן הזה וכשהוה תס אינו ראוי לכלוס דשוחט קדשים צחוק: רב חסדא כהן הוה כדאמרינן ^(א) צצגיטין צצהחקין (דף יו) שמונים זוגים אלים כהנים נשואין שמונים זוגות אחיות כהנות: צכור נמכר צאומד ולא צצמשקל כדאמרינן דבכורות (דף לא.) כל פסולי המוקדישן נשחטין ונמכרין צאטילא ונמכרין צליטרא חוץ מן הצכור והמעשר: **מסקנא מוכח**. שהכל רואין שהוא שוקל ליערא צדינר כמותו לאחרים ונותן המעות מיד: **מאי איכא**. צמה יכולין לחשדני: **משום אומלא מעלייתא**. ששוקלין לי הליטרא ממיטצ השכר: **כל יומא נמי**. חולקין לי צכוד ומוכרין לי מן המיטצ: זה הרואה **טרפה לעצמו**. כשנולד ספק טרפות צבהמתו ודאי שוגא מתנות אחרים הוא גמרו ^(א) לתרץ טעמי המשנה ומשניות הסותרות זו את זו והיינו גמרא ^(א): **יגיע כפיך כי תאכל** דכיון דעל שלו אינו חומד צשל אחרים לגנוז ולגזול: **מומני ליה**. לאכול אלסל:

אמתיקורי

מסורת הש"ס

א) [עין חוס' צכסות ב. ד"ה תלסר].
ב) נדה כ: ע"ז ז. ע"ש צכסות סג: [מוקפתא דיענות ס"א ה"ג].
ג) לעיל לו: ד) [מגילה כח.].
ה) [מוקפתא דיענות סופ"ד].
ו) [אבות דר"י פ"ב ה"צ].
ז) [צ"ל דרבה וכו"א צכ"ק ובראש"ש].
ח) [נדרות ת. אבות פ"ד מ"א].
ט) [מגילה כח.].
י) [ליתא שם אלא צ"ל צככרי' מד.].
יא) צכ"א: גמרא.
יב) צכ"א: תלמוד, ג) [נכשי"י שלפניו שס אינו כן אלא שטפרס כמו שטפרסין חוס' צכמוך צדיבור זה אגמריה סמך ולכן האמין לצדיקה].
יד) [ועיין היטע חוס' מזה כ: ד"ה אגמריה ומוס' ע"ז ח. ד"ה הנשאל].
טו) צכ"א: וגם אין.
טז) [ועיין חוס' צכורות כח: ד"ה דן].
יז) [כדליתא צכ"מ כג.].

תורה אור השלם

- ↑ ואמר אהא אגין אלהים הזה נפשי לא משפאָה ונבֿלה וטרפה לא אכלתי מעדיו וְעַד עתה וְלֹא כָא בִּפְי שָׂרָא פְּגוּל: יחזקאל ד יד
- ↑ עבר ביתו ברוצח צצע ונשא מותנר ורדף: משלי טו כד
- ↑ יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך: תהלים קכח ב

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה היכי וכו' דמעיקרא טמויי טמי לה:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א) רש"י ד"ה רוב עוביה וכו' וממיה עובי התנוך לאשלומי לרובא נפשי לא צצמייעט וכו' צצ"ל: וכן למדי משלון הכרי' כסי' צ"ד ומלשון הדריעה שס סמך צ':

מוסף רש"י

הזה נפשי לא מוטומאה. יחזקאל קאמר ליה שהיה אומר לו קח לך חטים ושערים וגו' ועוגת שעורים תאכלנה והיא צנגלי צזאת האלס תעוגינה לעיניהם (לעיר לו). לדיי טומאה. קרי (שם). בשר כוס כוס. שחוט שחוט שלא תמות לפי שמסוכנת היא. דננלה ממס לוכא למימר דל"כ מאי צנותיה (שם). שהורה בה חכם. שולד צה ספק והוצרך לשאלו לחסר להמירו (שם). שלא הורמו מתנותיה. הרוע והלחים והקבה. ואע"פ שהוא היה כהן וכלא הימנה יכול לאוכלה (שם). אשריך בעולם הזה. שלא תטרינן לצניות, וטוב לך לעולם הבא. דמתקן שהוא נהנה מנייעו לא צדי לדי גול ונחל שי עולמות (אבות פ"ד מ"א).